

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

KIRKSEKİZİNCİ SÛRE-İ CELÎLE
el-FETH SÛRE-İ CELÎLESİ
Medenî(; Medîne-i Münevvere döneminde inmiş)dir.
29 âyet-i kerîmedir.

O Rahmân ve O Rahîm olan Allâh'ın ismiyle!

1- Gerçekten Biz sana (Hudeybiye antlaşmasını yaptırarak, Mekke-i Mükerrerme'yi ele geçirmenle ilgili) **pek açık tam bir fetihle büyük bir fetih nasip ettik!**

2- Neticede Allâh senin için geçmiş olan günahını da, gelecek olanı da bağışlayacak, (dînini dünyaya yayıp yücelterek ve dînî-dünyevî daha nice lütuflara mazhar kılarak) **nimetini senin üzerine tamamlayacak ve** (elçilik vazifeni tebliğ ve İslâm'ın hükümlerini tatbik hususunda) **seni dosdoğru bir yola hidâyet buyuracaktır.**

3- Bir de Allâh sana (eşine az rastlanan) **pek güçlü bir yardımla nusrette bulunacaktır!**

4- Ancak O'dur O Zât ki; (sahip oldukları) **imanlarıyla birlikte tam bir iman** (ve şüphesiz bir inanç) **bakımından artış kaydetsinler diye inananların kalpleri içerisine sekinet**(, rahmet, vakar, Allâh'a ve Rasûlüne saygı, İslâm'ın hükümlerine karşı bir meyil ve yatışma) **indirmiştir** (ki; böylece içine düştükleri korku ortamından sonra Hudeybiye antlaşmasıyla büyük bir güven kazanmışlar ve bu sayede Mekke fethine yol bulmuşlardır).

Göklerin ve yerin orduları ancak Allâh'a aittir! (Böylece O, kâh çarpıştırarak, kâh da barıştıran tüm orduların işlerini, üstün hikmetlere dayalı olan irâdesi doğrultusunda yönetmektedir.)

Allâh dâima (her şeyi hakkıya bilen ve her hükmü hikmet içeren) **Alîm ve Hakîm olmuştur.**

5- Tâ ki O (Allâh-u Te'âlâ müminlerin kalbine bu sekîneti indirerek), **inanan erkeklerle inanan kadınları,** (köşklerinin ve ağaçlarının) altlarından **sürekli ırmaklar akmakta olan değerli cennetlere,** **içlerinde ebedî kalıcılar olarak girdirsin ve** (beşeriyet gereği yapmış oldukları birtakım günahlarını ve) **kötü işlerini** (cezasız bırakarak) **onlardan tamamen örtsün!**

İşte sana! Bu, Allâh katında pek büyük bir kurtuluş olmuştur. (Zira bu, menfaatleri temin ve zararları savuşturma hususunda temenni edilecek şeylerin son noktasıdır.)

6- Bir de böylece O: "Allâh peygamberine ve müminlere yardım etmeyecek ve onları mahcup edecek!" diye), **Allâh hakkında kötü düşünceyle zanda** (ve tahminde) **bulunan münafık erkeklerle münafık kadınlara, şirk koşan erkeklerle şirk koşan kadınlara azap etsin.**

O (müminler hakkında bekledikleri) **kötü** (felaket) **dâire**(si, dönüp dolaşıp neticede) **onlar üzerinde** (yerleşici)dir / **o kötü dâire onlar üzerine çöksün !!**

Allâh onlara gazap etmiştir ve onları lânetlemiştir, üstelik onlara cehennem hazırlamıştır. O, varılacak bir yer olarak ne de kötü olmuştur!

Bu âyet-i celîlelerde; Hudeybiye musâlahasıyla, müminlerin kalplerinin teskin edilmesinin ve Mekke fethinin kendilerine vaad edilmesinin hikmeti açıklanmaktadır ki, böylece müminler Allâh-u Te'âlâ'nın nimetini takdir edip şükrederek sevaba nail olacaklar, kâfirler ve münafıklar ise, hiç hoşlanmadıkları şeylerle karşılaşarak iki cihanda da azaba uğratılacaklardır.

7- Göklerin ve yerin orduları sadece Allâh'a aittir!

Allâh dâima (düşmanlarından intikam almak üzere azap ordularını harekete geçirme gücüne sahip olan ve tüm kaza ve kaderleri yerli yerinde bulunan bir) **Azîz ve Hakîm olmuştur.**

8- Şüphesiz Biz seni(, kendilerine gönderildiğin tüm âlemlerin inanıp inanmadıkları, kurtuluşa erip ermediklerine dâir) **büyük bir şahit, değerli bir müjdeleyici ve önemli bir uyarıcı olarak gönderdik** (ki; iman edip itaat edenleri cennetle müjdeleyesin, inkâr edip isyan edenleri de cehennemle korkutasın)!

9- Tâ ki siz Allâh'a ve Rasûlüne iman edesiniz, O'na yardım edesiniz, O'na tazimde bulunasınız / ona(; Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e) **yardım edesiniz ve kendisine saygı gösteresiniz / ve sabah-akşam O'nu**(, şânına yakışmayan tüm noksan sıfatlardan tenzih ve) **tesbih edesiniz / O'nun için namaz kılasınız !**

10- Şüphesiz (Kureyş'ten kaçmayacaklarına ve sana yardım hususunda ölene dek savaşıacaklarına dâir Hudeybiye günü) **seninle el tutuşup sözleşen o kimseler, ancak Allâh ile bî'atleşmektedirler**(, zira peygambere itaat sözü, ancak Allâh-u Te'âlâ'ya itaat ve emirlerine uyma maksadıyla verilmektedir).

(Sen onlarla el ele tutuşurken) **Allâh'ın**(, cisimlere benzemekten münezzehe olan kudret) **eli onların ellerinin üzerindedir.** (Çünkü seninle yapılan bir sözleşme, arada hiçbir fark bulunmaksızın Bi'z-Zât Allâh-u Te'âlâ ile yapılan bir akit mesabesindedir.)

Artık her kim (bu sözü) **bozarsa, o ancak kendi aleyhine bozmuş olur.**

Ama her kim, Allâh ile üzerinde antlaşmış olduğu o şeyi tamamlarsa, muhakkak ki O ona(, hiçbir göz görmedik, hiçbir kulak işitmedik, hiçbir beşerin kalbinden dahi geçmedik) **pek büyük bir mükâfat verecektir.**

11- (Savaştan) arkada bırakılan o (Cüheyne, Müzeyne, Ğıfar, Eşca', Di'l ve Eşlem kabilelerine mensup) **bedeviler yakında sana: "Mallarımız ve ailelerimiz bizi** (seninle birlikte Mekke'ye gitmekten) **alıkoydu, öyleyse bizim için** (Allâh-u Te'âlâ'dan) **bağışlanma talebinde bulun!** (Zira bizim geri kalışımız, tembellikten dolayı değil, bir mazeret yüzündendi.)" **diyecek.**

Onlar kalplerinde olmayan şeyi dilleriyle söyleyecekler. (Çünkü onlar: "İman ettik!" deseler de, henüz iman kalplerinde yerleşmiş olmadığından dolayı: "Muhammed bizi, yakın zaman önce Uhud'da, onunla kendi yurdunda savaşan ve ashabını öldüren adamlara karşı sefere çağırıyor. Ne o, ne de ashabi bu seferden sağ salim dönemez!" demişlerdi, ama Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in selâmetle dönüşünü haber alınca lafı çevirecekler. Habîbim!) **De ki:**

"Artık O sizin hakkınızda bir zarar diler, ya da size bir fayda (ulaştırmak) **murad ederse, sizin için Allâh'tan herhangi bir şeye kim sahip olabilir?**

Doğrusu Allâh sizin yapmakta olduklarınızı(n görünen-görünmeyen tüm yönlerinden) **dâima** (hakkıyla haberdâr olan ve bu geri kalışınızın gerçek sebebini pek iyi bilen bir) **Habîr olmuştur.**

12- Doğrusu siz o Rasûlün ve müminlerin (müşrikler tarafından tamamen helâk edileceğini varsaydığınız için, onların) **ebediyyen asla ailelerine dönemeyeceğini zannetmişiniz! İşte sana! Bu** (düşünce), **kalplerinizde iyice süslen**(erek tamamen yerleş)**mişti** (de, bu yüzden peygamberimin ve müminlerin halini önemsemeyip kendi derdinize düşmüştünüz).

Böylece siz o kötü düşünceyle zanda bulunmuşsunuz ve (inancının bozukluğu yüzünden ilâhî gazabı üzerine çekerek) **helâk olan bir toplum olmuşsunuz!"**

13- (İşte bu bedeviler gibi) her kim ki Allâh'a ve Rasûlüne iman etmez, artık şüphesiz Biz o kâfirler için çok alevli korkunç bir ateş hazırlamışızdır!

14- Göklerin ve yerin mülkü sadece Allâh'a mahsustur. (Dolayısıyla onlarda bulunan her şey hakkında dilediği şekilde yönetim yetkisi O'na aittir.) **O dilediğini bağışlar, dilediğine de azap eder. Allâh daima** (son derece bağışlayan ve acıyan) **Ğafûr ve Rahîm olmuştur.**

(Ama bu, "Kim ne yaparsa yapsın, herkesi affeder!" demek değildir. Zira O'nun hikmeti, ancak Kendisine ve peygamberine inananları bağışlamayı gerektirmektedir. Kâfirliğini açığa vuranlar ya da münafıklık yapanlar ise bu mağfiretten kesinlikle mahrumdurlar.)

15- Arkada bırakılan o (Bedevî) **kişiler yakında** (Hayber'deki) **birtakım ganimetlere, onları alabilirsiniz diye gittiğiniz zaman:**

"Bırakın bizi de, (Hayber muharebesinde) **sizin ardınıza düşelim!"** diyecektir. **Onlar Allâh'ın:** "Hayber ganimetleri Hudeybiye'ye katılanlara mahsustur!" şeklindeki) **kelâmını değiştirmek isteyeceklerdir.** (Habîbim!) **De ki:**

"Siz (kalpleri hasta olan münafık kimseler olduğunuz sürece) **asla bizim peşimize düşemeyeceksiniz! İşte size!** (Hudeybiye'den dönüşte, siz bizimle Hayber'e çıkmaya hazırlanmadan) **daha önce Allâh** (sizin hakkınızda) **böyle buyurmuştu." Bu sefer de:**

"Hayır! (Allâh'ın emri bu yönde değildir, bilakis) siz bizi(m ganimetlere ortak olmamızı) **kıskanıyorsunuz!"** diyecekler. **Doğrusu onlar** (dünya işleriyle ilgili) **pek az bir şeyden başkasını iyice anlamamakta olmuşlardır.**

16- (Habîbim! Tevbelerine bir alâmet olsun diye bir fırsat daha tanınacağını açıklamak üzere) o geride bırakılan bedevilere de ki:

"Yakında siz, (Hevâzin ve Sakîf gibi) **çok güçlü savaş ehli olan bir kavim**(le muhârebey)e **çağrılacaksınız da; onlarla savaşacaksınız ya da Müslüman olacaklar! Eğer** (bu çağrıya) **itaat edecek olursanız, Allâh size** (dünyada ganimet, âhirette cennet gibi) **pek güzel bir mükâfat verecektir. Ama daha önce** (Hudeybiye'de) **yüz çevirmiş olduğunuz gibi,** (bu davete de icabetten) **yüz çevirirseniz,** (suçunuz katlanacağı için) **O, pek acı verici büyük bir azapla size azap edecektir.**

17- Kör olan üzerine, (cihattan geri kaldığı için) **hiçbir günah olmamıştır; topal üzerine de hiçbir darlık yoktur; hasta üzerine de hiçbir güçlük yoktur! Her kim** (anlatılan emir ve yasaklar hususunda) **Allâh'a ve Rasûlüne itaat ederse, O onu** (köşklerinin ve ağaçlarının) **altlarından sürekli ırmaklar akmakta olan pek değerli cennetlere girdirecektir.**

Ama her kim (itaatten) **yüz çevirirse, ona da pek acı veren büyük bir azapla azap edecektir.**

18- Andolsun ki; elbette o ağacın altında seninle (cihad üzere, ölümüne) **bî'atleştikleri zaman, gerçekten Allâh o müminlerden razı olmuştur.**

Böylece O, onların kalplerinde bulunan (sadâkat ve ihlâs)ı **bilmiş, bu sebeple üzerlerine sekînet**(; huzur, güven ve cesaret) **indirmiştir. Bir de onları** (Hudeybiye'den döner dönmez) **pek yakın bir fetih** (olan Hayber fethi, daha sonra da Mekke fethi) **ile mükafatlandırmıştır.**

Hicretin altıncı senesinde Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) umre niyetiyle Mekke'ye doğru yola çıkmıştı. Mekke'ye bir konak mesafede olan Hudeybiye'ye varınca, savaş için gelmediğini kendilerine bildirmek üzere Mekke ehline Hıraş adında bir elçi gönderdi. Fakat onlar bu zâtın devesini kestiler ve kendisini öldürmek istediler de o, onların ellerinden zor kurtuldu.

Bunun üzerine Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Hazreti Osman'ı aynı maksatla gönderdi ve Mekke'de bulunan müminlere gidip, onlara yakında Mekke'nin fethedileceğini müjdelemesini emretti. Derken Osman (Radıyallâhu anh) Kureyş'e varıp durumu arz ettiğinde onlar bu umreye izin vermediler ve onu alıkoydular. Ama bu durum Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e Hazreti Osman'ın şehit edildiği şeklinde ulaştınca, savaş kararı alarak bir münâdiye: "Cibril (Aleyhisselâm) inmiştir ve Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e ölümüne dek savaştan kaçmamak üzere bîati emretmiştir" diye ilan ettirdi.

Bunun üzerine Cedd ibni Kays isimli bir münafık dışında orada bulunan binbeşyüz civarında tüm sahabe bir ağacın altında Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e bîat ettiler ve böylece onlar Allâh-u Te'âlâ'nın bu âyet-i celîlede anlatılan rızasına, cehennemden berâete ve yer halkının en hayırlıları olma vasfına nail oldular. İşte bu hadise Bey'atür-rıdvân diye adlandırılmıştır. (Beyzâvî, Nesefî.Âlûsî)

19- (Hayber'den ve Hecer'den temin edecekleri) **daha birçok ganimetlerle** (onları mükafatlandırmıştır) **ki, onları da** (gönül rahatlığıyla) **alacaklardır.**

Allâh dâima (yenilmez bir güce mâlik ve itiraz edilmez bir hükme sahip olan) **Azîz ve Hakîm olmuştur.**

20- (Ey müminler!) **Allâh size birçok ganimetler vaad etmiştir ki,** (kıyamet gününe kadar) **onları alacaksınız. İşte bunu size peşin vermiştir ve o** (Hayber halkının ve antlaşmaları olan Esed ve Gatafân oğullarına mensup) **insanların ellerini sizden engellemiştir. Tâ ki bu** (engelleme ve Hayber ganimetlerini bağışlama), **inanamlar(ın,** Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in sözlerinin doğruluğunu ve kendilerinin Allâh katındaki değerlerini anlamaları) **için bir alâmet olsun ve** (bu sayede) **O** (Allâh-u Te'âlâ) **sizi** (her konuda Kendisine güvenme vasfına sahip kılarak) **dosdoğru bîr yola kavuştursun!**

21- (Huneyn gazasında elde edeceğiniz) **diğer** (Hevâzin ganimet) **lerini de** (Allâh-u Te'âlâ size Hayber ganimetlerinin ardından peşin olarak yazmıştır) **ki,** (henüz) **siz onlara** (kavuşmaya) **güç bulamamıştınız, ama Allâh gerçekten onları** (tam bir mülkiyetle) **kuşatmıştı! Zaten Allâh dâima her şeye** (hakkıyla gücü yeten bir) **Kadîr olmuştur.**

22- **O kâfir olmuş kimseler sizinle** (barışa yanaşmayı) **savaşacak olsa, elbette** (bozguna uğrayarak,) **arkalar(ın)a dönerlerdi.**

Sonra da (kendilerini kurtaracak) **ne yakın bir dost, ne de gerçek bir yardımcı bulamazlardı.**

23- **Allâh'ın daha önce kesinlikle geçmiş olan o sünneti** (ve sürekli âdeti) **olarak** (peygamberlerin akıbeti mutlaka zafer olmuştur)! **Allâh'ın sürekli âdeti için sen asla hiçbir değiştirme bulamazsın!** (Zira O'nun kanunlarını değiştirecek hiçbir güç yoktur, O da kurallarını bozmamaya ve bozdurmamaya karar vermiştir!)

24- **Ancak O'dur O Zât kî; Mekke içerisinde** (bulunan Hudeybiye'de) **sizi onlara karşı zafere erdirdikten sonra onların ellerini sizden, sizin ellerinizi de onlardan engellemiştir. Allâh yapmakta olduğunuz şeyleri dâima** (hakkıyla gören bir) **Basîr olmuştur.**

Enes ve Abdullah ibni Ma'kil (Radiyatllâhu anhumâ)dan rivayet edildiğine göre; Hudeybiye günü Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem), ashâbıyla birlikte o ağacın altında otururlarken, Ten'im dağı tarafından gelen seksen kadar silahlı müşrik, Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e aniden baskın yapmak istediler. Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in bedduası üzerine işitmez ve görmez bir hale geldiklerinde sahâbe-i kiram tarafından yakalanıp Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e getirildiler, o da onları affedip salıverdi. İşte bu âyet-i celîle bu hâdiseden bahsetmektedir. (Âlûsî)

25- Ancak onlardır o kimseler ki; (Allâh'ın dinini) inkâr etmişlerdir ve (özel kesim) yerleri (olan Mina bölgesi)ne ulaşmaktan engellenmiş olan kurbanlıklarla birlikte sizi Mescidi Harâm(ı tavaf yapmak)dan men etmişlerdir(, bu yüzden de her türlü azabı hak etmişlerdir).

Ama (Mekke'de gizli halde İslâmiyeti yaşamaya çalışan, fakat) sizin kendilerini(n Müslüman olduklarını) bilmediğiniz birtakım inanmış erkeklerle, bir kısım inanmış kadınlar (bulunmasaydı); sizin onları bilmeyerek çiğnemeniz ve böylece onlar yüzünden size (dünyada keffâret, âhirette vebal, bir de müşrikler tarafından kınanma ve sizin aşırı üzüntünüz gibi birçok sıkıntı ve) istenmedik bir meşakkat isabet edecek olmasaydı(, elbette Allâh-u Te'âlâ sizi onlara musallat ederdi)!

(Lâkin) **Allâh** (gizlenmekte olan o müminleri sıkıntıya sokmamak ve yapmakta oldukları salih amelleri üzere dâim kılmak için, bir de müşriklerden) **dilediği kimseleri** (İslâm'la müşerref kılarak) **Kendi rahmetine girdirsin diye(, şimdilik müminleri Mekke müşriklerine saldırtmamıştır)!**

Eğer onlar (birbirlerinden) iyice ayrılmış olsalardı (da, mümin-kâfir açıkça belli olsaydı), elbette inkâr etmiş olan o kimselere, pek acı verici büyük bir azapla azap ederdik!

26- Hani o kâfir olmuş kimseler, kalplerine bir kibir / bir öfke /; o (hiçbir ilme ve delile dayanmayan) câhiliyet gururunu / öfkesini / yerleştirmişti, Allâh da hemen Rasûlünün üzerine ve müminlerin üstüne sekînetini (ve yatıştırmasını) indirmiş, böylece o (şirkten sakınma ifadesi olan) takva kelimesini(; kelime-i şehâdeti ve tevhîd zikrini) kendilerine (dâima) gerekli (olan ve onlardan hiç ayrılmayan bir zikir) kılmıştı.

(Bu yüzden Müslümanlar Hudeybiye musâlahasındaki kabulü zor şartlara rağmen, Allâh ve Rasûlüne itaatte sebat edebilmiş ve bu hususta verdikleri sözde durabilmiştiler.)

Zaten onlar buna son derece lâyıktılar ve onun ehliydimler. (Onun için Allâh-u Te'âlâ hiçbir ümmete ve hiçbir millete vermediği faziletleri kendilerine ihsan etmek üzere, dinine hizmet ve peygamberiyle sohbet şerefini onlara nasip etti.)

Allâh (kimin neye lâıyk olduğu hususu dâhil) **her şeyi dâima** (hakkıyla bilen bir) **Alîm olmuştur.**

Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Hudeybiye'ye indiğinde, Kureyş ona: "O sene geri dönmesi, bir dahaki sene ise kendisi için Mekke'yi üç gün boşaltıp umre yapmasına izin vermeleri" teklifini arz etmek üzere elçiler gönderdi. O bu teklifi kabul edince aralarında bir antlaşma yazarlarken, câhiliyet taassuplarından dolayı, besmeleyle başlamasını ve "Allâh'ın Rasûlü" tabirini kullanmasını kabul etmediler. Bunun üzerine Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) "Rahmân" ve "Rahîm" isimlerinin kullanılmamasını kabul etti ve kendisinin Allâh'ın Rasûlü olduğuna şehâdette bulunmasının ardından, kendi ismini babasına nispetle yazdırdı. Müslümanlar bu durumdan çok rahatsız olduysalar da, Allâh-u Te'âlâ'nın indirdiği sekînet sayesinde vakarlarını muhafaza ettiler.

27- Andolsun ki; elbette Allâh gerçekten (Hudeybiye'ye çıkışlarından evvel, Mekke'ye güvenli bir şekilde gireceklerine dâir) **Rasûlüne** (göstermiş olduğu) **o rüyada** (, müminle

münafığın durumunu belli etme gibi bir) **hak** (ve hikmet) **ile sadık olmuş** (ve onun kesinkes çıkacağına dâir hüküm buyurmuş)**tur. Yemin olsun ki; elbette siz**(, Rasûlümün size anlattığı şekilde) **-Allâh dilerse- güvenli kimseler hâlinde ve** (hiçbir düşmandan) **korkmadığınız halde** (yapacağınız umreden sonra, kiminiz) **başlarınızı tıraş edenler ve** (kiminiz de) **kısaltıcılar olarak Mescid-i Harâm'a mutlaka gireceksiniz! Böylece O, sizin bilmediğiniz şeyleri bilmiş ve işte sana! Bu sebeple o** (rüyanın tahakkuku)**ndan önce** (Hayber fethi gibi) **pek yakın bir fetih tayin etmiştir.**

28- O'dur ancak O Zât ki; Rasûlünü hidâyet (rehberi olan Kur'ân) **ve hak din** (olan İslâm) **ile göndermiştir, neticede O onu, dinlerin tamamına karşı üstün kılacaktır!**

(Nitekim onunla tüm dinleri yürürlükten kaldırmıştır, Îsâ (Ateyhisselâm)ın ineceği âhir zamanda da ondan başka bir din bırakmayacaktır.)

Zaten (bunun böyle olacağına dâir hakkıyla şahitlik yapan bir) **Şehîd olarak Allâh yeterli olmuştur.**

29- (O hak din ile gönderilen zât) Allâh'ın rasûlü Muhammed'dir.

Onunla birlikte olan o (mümin) **kimseler; kâfirlere karşı pek şiddetlidirler** (, o derece ki; değil onların bedenlerine dokunmak, elbiselerinin, onların giysilerine değmesinden dahi sakınırlar), **kendi aralarında ise çok merhametlidirler** (, bu yüzden birbirlerini gördüklerinde mutlaka musâfahalaşırlar ve kucaklaşırlar).

(Ey görebilen! Habîbimin ashâbı o kadar çok namaz kılarlar ki;) **sen onları sürekli rükû edenler ve secde yapanlar olarak görürsün; onlar Allâh'tan bir lütuf ve** (sevap, bir de) **rıza** (ve hoşnutluk) **aramaktadırlar. Yüzlerindeki alâmetleri ise, secde eserindedir**(; böylece onları görenler geceleri uzunca secdede kalmalarından dolayı yüzlerinde kimsede görülmeyen bir nur ve parlaklık, heybet ve vakar, huşu ve tevazu belirtileri fark ederler. İbadet edenlerin içlerinden yüzlerine vuran bu nur, zencilerin yüzünde dahi görülebilen bir parlaklıktır. Kıyamet gününde ise, secde yaptıkları uzuvlar ayın on dördü gibi parlayacak ve böylece onlar dünyada Allâh'a secde etmiş olma vasfıyla tanınacaklardır). **İşte sana! Bu, onların Tevrat'taki ilginç vasıflarıdır!**

Onların İncil'deki acayip sıfatlarıysa; filizini çıkarmış bir elan gibidir ki, o (filiz) **onu kuvvetlendirmiş, bu sebeple o iyice kalınlaşmış ve derken kökleri üzerinde doğru düzgün durabilmiştir, böylece** (kısır bir zamanda iyice serpilip güçlenmesi ve güzel görünümlü) **ekicileri hayran bırakmaktadır.** (İşte Allâh-u Te'âlâ bir tek Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ile başlatmış olduğu İslâm davasını, Ebû Bekir ile filizlendirmiş, Ömer ile güçlendirmiş, Osman ile sağlamlaştırmış, Ali (Radiyallâhu anhüm) ile de gövdesi üzere durdurtmuştur. Daha sonra da diğer müminlerle takviye etmiştir. Evet! O onları bu örnekte geçen şekilde çoğaltmıştır.) **tâ ki O** (Rableri) **onlar sebebiyle kâfirlere öfkelenirsin** (ve onları kızgınlıklarından çatlatsın)!

İman etmiş olan ve salih ameller işlemiş bulunan o kişilere Allâh (beşeriyet gereği işleyebilecekleri günahlar için) **tam bir mağfiret ve pek büyük bir mükâfat söz vermiştir.**

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLÎSÎ

Mahmud Ustaosmanoğlu